

Н.Ю.Меркулов. – Л., 1974. – 16 с. *Сердюк А.М.* Мотиваційна основа назв рослин у первинному та вторинному семіозисі (на матеріалі української, російської, німецької та французької мов): Дис...канд. філол. наук: 10.02.15. / А.М. Сердюк – Бердянськ, 2001. – 222с. *Alwyne Wheeler Spotter's Guide to Fishes / Wheeler Alwyne.* – London, Usborne Publishing Ltd, 1985. – 63р. *Ian Ball Freshwater Fishing Properly Explained / Ball Ian.* – Reading, Cox & Wyman Ltd, 1986. – 128р. *Ian Ball Sea Fishing Properly Explained / Ball Ian.* – Reading, Cox & Wyman Ltd., 1986. – 128р.

НИКОЛАЄВА Н. М.

(Запорізький національний університет)

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ КЛАСІВ СЛІВ-КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ «СИНІЙ», «ГОЛУБИЙ», «БЛАКИТНИЙ» В НІМЕЦЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ

У статті розглянуті слова-кольоропозначення «синій», «голубий», «блакитний» в німецькій, українській та російській мовах. Визначені лексико-семантичні класи даних колоративів у кожній мові. Проведено зіставний аналіз колоративів і виділені особливі риси досліджуваних мов.

Ключові слова: кольоропозначення, «синій», «голубий», «блакитний» лексико-семантичні класи, пряме значення, переносне значення.

Николаева Н. Н. Особенности употребления лексико-семантических классов слов-цветообозначений: «синий», «голубой» в немецком, украинском и русском языках. В статье рассматриваются слова-цветообозначения «синий», «голубой» в немецком, украинском и русском языках. Определены лексико-семантические классы данных колоративов в каждом языке. Проведён сопоставительный анализ колоративов и выделены специфические черты исследуемых языков.

Ключевые слова: цветообозначение, «синий», «голубой», лексико-семантические классы, прямое значение, переносное значение.

Nikolayeva N. N. Peculiarities of use of lexico-semantic classes of words meaning colours «dark blue», «blue» in German, Ukrainian and Russian. The article deals with the words meaning colours «dark blue», «blue» in German, Ukrainian and Russian. The author points out a set of lexico-semantic classes of the given names of colour in every language. The paper gives a contrastive analysis and also stresses the peculiarities of the languages under consideration.

Key words: colour denoting, «dark blue», «blue», lexico-semantic classes, direct meaning, figurative meaning.

Феномен кольору є предметом вивчення багатьох наук і складова багатьох мистецтв. Останнім часом стали популярними дослідження, які пов'язані із зіставленням системи кольоропозначень у різних мовах [Кульпіна 2001; Гатауліна 2005; Платонова 2007; Абазова 2009]. Підвищена увага мовознавців до лексем на позначення кольору можна пояснити кількістю причин лінгвістичного характеру, які виділяються, зокрема, у роботі Р. В. Алімпієвої: стародавністю походження, активністю функціонування в мові, семантичним багатством і здатністю до створення нових експресивно-образних значень [Алимпиева 1986, с. 18].

Актуальність теми статті полягає в недостатній вивченості категорії кольору, а саме прикметників **синій, голубий, блакитний** у німецькій, українській та російській мовах у зіставному плані. Кольоропозначення являють собою важливу частину соціоментальної картини світу, що має в різних мовах різні способи вираження. Вивчення категорії кольору в контексті лінгвокультури дозволяє виявити й описати існуючі в конкретному соціумі критерії позначення кольору, а також визначити роль і місце даної категорії в мовній системі.

Метою даної статті є семантичний аналіз колоративів «синій», «голубий», «блакитний» на матеріалі німецької, української та російської мов. У зв'язку із цим необхідним представляється вирішення наступних **завдань**:

виявлення й фіксація колоративів «синій», «голубий», «блакитний» у досліджуваних мовах;

виділення й систематизація лексико-семантичних класів (ЛСК) у німецькій, українській та російській мовах;

виявлення загальних і специфічних ознак номінації кольору;

Об'єктом даного дослідження є колоративи «синій», «голубий», «блакитний» у трьох мовах – німецькій, українській та російській.

Предметом дослідження є вживання лексем «blau», «синій», «голубий», «блакитний» у лексико-семантичних класах.

Матеріалом для дослідження послужив список кольоропозначень, складений суцільною вибіркою із тлумачних і двомовних словників німецької, української та російської мов.

Німецькомовні словники таким чином тлумачать колоратив **синій**:

blau 1. von der Farbe des wolkenlosen Himmels: blaue Augen; ein blaues Kleid; die blaue Blume blaue (blutleere) Lippen; blaue (durch Kälteeinwirkung verfärbte) Hände; (Kochk.:) Aal blau, Forelle blau, die Tapete

ist blau; ein blau gefärbtes Kleid; ein blaues Auge (blutunterlaufenes) haben. 2. (ugs.) betrunken: blau sein [Duden 2007, с. 314];

blau синій; голубой; лазурный, лазоревый (поэт.); blauer Fleck – синяк; blaue Ringe um die Augen – синяки под глазами; blaue Ferne поэт. – туманная даль; blau machen – синить; blau werden – синеть; blaue Bohnen разг. – пули; blaue Jungs разг. – матросы; blaues Blut ирон. – голубая кровь (дворянская); blau Blume лит. – голубой цветок (символ романтизма); es wurde ihm grün und blau vor den Augen – в глазах у него потемнело, у него круги пошли перед глазами; braun und blau – весь в синяках; jemanden blau und blaß ärgern – доводит кого-л. до белого каления; mit einem blauen Auge davonkommen – сравнительно легко отделаться; blauen Montag machen – прогуливать, не выходить на работу (после праздника); sein blaues Wunder erleben – насмотреться [наглядеться] чудес, послушаться небылиц; jemandem blauen Dunst vormachen разг. – морочить кого-л.; = пускать кому-л. пыль в глаза; blau sein разг. – быть вдребезги пьяным [Лепинг 1959, с. 912];

blau 1. von der Farbe des wolkenlosen Himmels: blaue Augen; ein blaues Kleid; die blaue Blume; blaue (blutleere) Lippen; blaue (durch Kälteeinwirkung verfärbte) Hände; ein blaues Auge (blutunterlaufenes) haben. 2. (ugs.) betrunken: blau sein [Wahrig, с. 311].

Отже, у німецькій мові кольоропозначення **синій** має наступні значення: синій; блакитний; голубий, лазоревий, колір безхмарного неба. А також цей колір використовується в різних сталих словосполученнях, у яких лексема **синій** втрачає свою колірну ознаку й має негативну конотацію: es wurde ihm grün und blau vor den Augen – в очах у нього потемніло; jemanden blau und blaß ärgern – допекти до живого; mit einem blauen Auge davonkommen – порівняно легко відкараскуватися; blauen Montag machen – прогулювати, не виходити на роботу (після свята). Німецька лексема **синій** використовується також для вираження фізичного стану людини: blau sein розм. – бути ущент п'яним; braun und blau – увесь у синцях; blaue (blutleere) Lippen; blaue Hände – сині (безкровні) губи, сині руки (від переохолодження).

Наведені значення можна проілюструвати в рамках лексико-семантичних класів, властивих німецькій мові: 1. Ознака кольору: синій; блакитний; голубий, лазоревий (поет.); 2. Людина: а) зовнішність: ein blaues Kleid (плаття синього кольору); б) вказівка на професійну належність: blaue Jungs розм. – матроси; в) портретні дані – blaue Augen (сині або блакитні очі); г) походження: blaues Blut ирон. – блакитна кров (дворянська); д) фізичний стан (нездоровий): ein blaues Auge (blutunterlaufenes) haben – мати очі із синцями (під впливом перенапруги); blau sein розм. – бути ущент п'яним; blaue Ringe um die Augen – синці під очима; е) діяльність: 1. Кулінарне мистецтво – Aal blau, Forelle blau (вугор, форель сині, мова йде про спосіб готування). 2. Негативна поведінка: blauen Montag machen – прогулювати, не виходити на роботу (після свята); jemandem blauen Dunst vormachen розм. – втирати очки; е) результат фізичного впливу: blauer Fleck – синець. 3) Символізм: blaue Ferne поет. – туманна далечинь; blau Blume літ. – блакитна квітка (символ романтизму); blaue Bohnen розм. – кулі. 4) Природні явища: die blaue Blume – квіти синього (блакитного) кольору.

Українськомовні словники тлумачать **синій** так:

синій: 1. Який має забарвлення одного з основних кольорів спектра, середній між голубим і фіолетовим. // Який цвіте квітками такого кольору. // Який кольором наближається до синього; який має відтінок синього кольору. // Уживається як постійний епітет до деяких назв: синій мул. // Синя панчоха, зневажл. – суха, черства жінка, що втратила чарівність, цілком віддалася науковим інтересам, книгам і т. ін. 2. Який дуже зблід, змарнів або почервонів, набувши відтінку такого кольору (про обличчя, шкіру і т. ін.). 3. Уживається як складова частина ботанічних, зоологічних та інших назв, термінів: синій кит [Бусел 2007, с. 1317];

синій: 1. Який має забарвлення одного з основних кольорів спектра, середній між голубим і фіолетовим; волошковий, синьковий, індиговий. // Який цвіте квітками такого кольору. // Який кольором наближається до синього; який має відтінок синього кольору. // Уживається як постійний епітет до деяких назв. 2. Який дуже зблід, змарнів або почервонів, набувши відтінку такого кольору (про обличчя, шкіру і т. ін.). Бідний, аж синій – дуже бідний. Як бубон синій – який дуже посинів (від холоду, нездужання, злості). 3. Уживається як складова частина ботанічних, зоологічних та інших назв, термінів. Синій кит – водяний ссавець роду смугачів; найбільша тварина на земній кулі [Яременко 2007, с. 280].

Отже, в українській мові кольоропозначення **синій** має наступні значення: позначення кольору волошок, колір середній між блакитним і фіолетовим, індиго (колір, середній між темно-синім і фіолетовим). Синьою стає шкіра людини під впливом холоду, хвороби, злості. **Синій** є складовою частиною зоологічних назв (синій кит). У переносному значенні означає – бідний, втрачаючи таким чином ознаку кольору. Лексема **синій** вживається у складі сталих висловів: синій мул, синя панчоха.

Наведені значення можна проілюструвати в рамках лексико-семантичних класів, які властиві українській мові: 1. Ознака кольору. 2. Людина (переносне значення) а) ознака характеру – синя панчоха; б) колір шкіри – синій від холоду, хвороби, злості. в) матеріальне становище – бідний. 3. Природні

явища: а) фауна: синій кит; б) флора: сині квіти (волошки).

Російськомовні словники тлумачать **синій** так:

синий – лазоревый, тёмно-голубой, цветом гуще, темнее голубого. Синий камень, синька, берлинская лазурь, синеродная железная соль, или кубовая краска, для окраски чего-либо, или для синьки, синения белья. Синий купорос, медный, сернокислая, медная соль, в отличие от зелёного, чёрного, сапожного купороса, железного. Мальчик синим-синешенек, синехонек со двора пришел, прозяб. Синя пороха во рту не было, натощак. Синева, синяк от ушиба или побоев на теле. Синева под глазами, фонари подставлены, глаза подбиты [Даль 1989, с. 280];

синий: 1. Имеющий окраску одного из основных цветов спектра – среднего между фиолетовым и зелёным. Синее небо. Синие васильки. 2. О коже: сильно побледневший, приобретший оттенок этого цвета. Синие от холода руки. Синее лицо. Синие губы. Синий чулок (неодобр.) – о женщине, погруженной в книги, умственные занятия, лишённой женственности. Ни синь пороха (нет, не осталось) (устар. прост.) – совсем ничего [Ожегов 1990, с. 276].

Отже, у російській мові кольоропозначення **синій** має наступні значення: лазоревий, темно-голубий; середній між фіолетовим і зеленим. Вживається для позначення кольору шкіри людини, яка піддалася впливу холоду. Або синій від фізичного впливу (від побоїв). **Синій** – складова частина хімічних термінів: синій купорос (мідний купорос), а також назва ритуального об'єкта: синій камінь (один з деяких справжніх ритуальних об'єктів, що збереглися із часів язичеської Русі. Таку назву камінь отримав тому, що після дощу колір каменю змінюється від сірого до синього). У переносному значенні також використовується лексема **синій**: синя панчоха, синій – бідний. **Синій** існує у сталих виразах, в яких втрачає кольорову ознаку (не залишилося, натще).

Наведені значення можна проілюструвати в рамках лексико-семантичних класів, властивих російській мові: 1. Ознака кольору: синє небо, сині волошки. 2. Людина: а) зовнішність або ознака характеру (переносне значення): синя панчоха (прізвисько); б) колір шкіри: шкіра придбала відтінок синього кольору від холоду (сині руки, губи); переносне значення – дуже блідий (синя особа). Або синій від фізичного впливу (від побоїв). 3. Корисні речовини: синій купорос. 4. Історизми: ні синь порохи (ні, не залишилося, застар. – зовсім нічого). Синього порохи в роті не було, натще. 5. Об'єкт ритуалу: синій камінь.

У німецькій мові лексема – **blau** об'єднує в собі позначення **синього** й **блакитного**. В українській та російській мовах існують також лексеми, які схожі за значенням із кольоропозначенням **синій** – блакитний, небесно-голубий.

Російськомовні словники тлумачать **голубий** таким чином:

голубой 1. Светло-синий, цвета незабудки. Голубое небо. Голубые глаза. Голубых кровей кто-нибудь (о дворянском происхождении; устар.). Голубые магистрали (о больших реках). Голубое топливо (о газе). Голубой экран (о телевизоре). 2. перен. То же, что – идиллический (идиллия – перен. мирное, счастливое существование (ирон.)). Голубая мечта. Голубая роль (маловыразительная роль положительного героя). Голубая характеристика (односторонне положительная) [Ожегов 1990, с. 280];

голубой – светло-синий, лазоревый, ярко-небесного цвета. Народ голубым называет то синее, то серое или тёмно-дикого цвета; голубая лошадь, пепельная, мышастая, иногда даже и с желтизной, в нижег. и др. голубым иногда народ зовет жёлтый цвет; замечательно, что цвета эти противоположны. Бусой или буро-пепельной шерсти, сизосерый. Как сине-алый и ало-синий выражает те же оттенки фиолетового цвета, а багряно-синий, сине-багряный, оттенки ярче [Даль 1989, с. 260].

Колоратив **блакитний** у російській мові з'являється в сірому, (буре) попелястому, мишастому, сізосірому, ясно-синьому, лазоревому кольорах. **Блакитний** є складовою частиною сталих словосполучень: блакитних кровей хто-небудь (про дворянське походження; устар.); блакитні магістралі (про великі ріки); блакитне паливо (про газ); блакитний екран (про телевізор). У переносному значенні прирівнюється до ідилічного: блакитна мрія; блакитна роль.

Приведені значення можна проілюструвати в рамках лексико-семантичних класів, властивих російській мові: 1. Ознака кольору: ясно-синій, лазоревий. 2. Ознака походження: блакитна кров. 3. Природні ресурси: блакитні магістралі; блакитне паливо. 4. Предмети побуту: блакитний екран. 5. Символізм: символ мріянь – блакитна мрія.

Українськомовні словники тлумачать **голубий** таким чином:

блакитний – небесно-голубого кольору; голубий [Яременко 2007, с. 114];

небесно-блакитний – колір який нагадує небесну блакить [Бусел 2007, с. 223];

небесно-голубий – те саме, що небесно-блакитний [Бусел 2007, с. 225];

голубий: який має забарвлення одного з основних кольорів спектра – середнього між зеленим і синім; кольору ясного неба; світло-синій, блакитний. Голуба кров, *заст.* – про дворянське аристократичне походження кого-небудь [Яременко 2007, с. 456];

голубий: який має забарвлення одного з основних кольорів спектра – середнього між зеленим і синім;

кольору ясного неба; світло-синій, блакитний. Голуба кров, *ірон.* – про дворянське аристократичне походження кого-небудь. Голубий сир – сім'яство сирів, типу рокфору, при виготовленні яких використовується благородна голуба цвель; подібні сири мають особливий гострий смак і характерний аромат. Голубі фішки, *перен.* – звичайні акції найбільш відомих великих компаній США [Бусел 2007, с. 251].

В українській мові позначення **блакитного** кольору дають декілька колоризмів: блакитний, небесно-блакитний, голубий, небесно-голубий. Ці відтінки блакитного позначають колір неба, використовуються в сталих словосполученнях у переносному значенні: голуба кров; голубі фішки.

Наведені значення можна проілюструвати в рамках лексико-семантичних класів, властивих українській мові: 1. Ознака кольору: ясно-синій, лазоревий. 2. Ознака походження: блакитна кров. 3. Символізм: символ мріянь – блакитна мрія, символ – замітник грошових одиниць: блакитні фішки. 4. Продукти харчування: блакитний сир.

Проаналізувавши ЛСК лексем-кольоропозначень було виявлено багато загального: 1. Ознака кольору. Який кольором наближається до синього; який має відтінок синього кольору. 2. Ознака характеру людини: синя панчоха. 3. Зовнішність людини: який дуже зблід, змарнів або почервонів, набувши відтінку такого кольору (про обличчя, шкіру і т. ін.). // Який має обличчя, шкіру такого кольору (про людину). 4. Складова частина ботанічних, зоологічних та інших назв, термінів: синій кит.

Відмінність спостерігається у вживанні з іншими словами (у словосполученнях), а також у фразеологічних зворотах, в значенні яких втрачається колір: лише в німецькій мові: *blaue Ferne* – туманна далечінь; *blaue Bohnen* – розм. кулі; *blaue Jungs* – розм. матроси; *jemanden blau und blaß ärgern* – допекти до живого; *mit einem blauen Auge davon kommen* – порівняно легко відкараскатися; *blauen Montag machen* – прогулювати, не виходити на роботу (після свята); *sein blaues Wunder erleben* – надивитися чудес, наслухатися неблиць; *jemandem blauen Dunst vormachen* – розм. втирати очки кому-небудь; *blau sein* – бути ущент п'яним [Лепинг 1959, с. 912]; *blaue Stunde* (блакитний, синій час) – сутінки; світанок [Wahrig, с. 311]. *Ein blaues Auge haben* – із синцями під очима; у кулінарії: *Aal blau* (вугор синій) – спосіб приготування, фарбування вугра [Duden 2007, с. 314].

Лише в українській мові існує такий вираз: бідний, аж синій – дуже бідний.

Словники російської мови виокремлюють ще такий сталий зворот – ни синь пороха – зовсім нічого не залишилося.

Але є ще одна особливість слов'янських мов – існування окремої лексеми «голубий», а в українській мові ще «блакитний», тоді як в німецькій мові прикметник **blau** виконує функцію цих двох лексем, хоча існують також слова, які позначають голубий колір (*hellblau, himmelblau*).

Blau у значенні «голубий» – однакове із українською та російською мовами – голуба кров; голуба квітка.

Лише в українськомовних словниках існують такі словосполучення (голубий сир, голубі фішки), у вживанні з якими лексема «голубий» втрачає свою кольорову ознаку [Бусел 2007, с. 251].

У словниках російської мови лексема «голубий» вживається в переносному значенні зі збереженням кольорової ознаки: блакитні магістралі – про великі ріки; блакитне паливо – про газ; блакитний екран – про телевизор. А також існують словосполучення, в яких лексема «голубий» втрачає свою кольорову ознаку: розм. *ірон.* "ідилічний": блакитна мрія; блакитна роль; блакитна характеристика [Ожегов 1990, с. 280].

Колоратив «голубий» в російській мові набуває різних відтінків: ясно-синій, лазоревий, яскраво-небесного кольору. Народ блакитним називає то синє, то сіре або темно-дикого кольору; блакитний кінь, попелястий, мишастий, іноді навіть і з жовтизною, у ніжег. та ін. блакитним іноді народ називає жовтий колір; чудово, що кольори ці протилежні [Даль 1989, с. 280].

Цікавим, на наш погляд, є позначення колірної ознаки: що має фарбування одного з основних кольорів спектра – середнього між фіолетовим і зеленим [Ожегов 1990, с. 280]. Який має забарвлення одного з основних кольорів спектра, середній між голубим і фіолетовим [Бусел 2007, с. 1317]. Що має колір безхмарного неба [Wahrig, с. 311]. А також привертає увагу словосполучення *синя панчоха*, поняття за значенням однакове, але відношення різне: у російській мові – несхвальне, в українській – зневажливе, а в німецькій – це не словосполучення, а складне слово-іменник, тому воно не розглядається серед слів, які вживаються з прикметником **blau**.

Результати цього дослідження дозволяють відзначити той факт, що розбіжності серед кольоропозначень німецької, української та російської мов не свідчать про відмінність колірної гами, а є наслідком лексичних, семантичних та морфологічних особливостей контрастивних мов (німецької та слов'янських). Зазначені особливості німецької, української та російської мов на матеріалі слів-кольоропозначень є основою для подальших лінгвістичних досліджень.

Література

Абазова К. В. Языковая репрезентация цвета: лингвокультурологический аспект (на материале кабардино-черкесского, английского и русского языков) : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец.10.02.19 «Теория языка» / К. В. Абазова. – Нальчик, 2009. – 19 с. *Алмтиева Р. В.* Семантическая значимость слова и структура лексико-семантической

групи (на матеріалі прилагательних-цветообозначень російського мови) / Алимпієва Р. В. – Л. : Ленинград. ун-т, 1986. – 117 с. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* / [уклад. В. Т. Бусел]. – К. – Ірпінь : ВТФ Перун, 2007. – 1736 с. *Гатаулліна Л. Р.* Роль цветообозначень в концептуалізації мови: На матеріалі фразеологізмів англійського, німецького, французького, російського та татарського мови : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец.10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Л. Р. Гатаулліна — Уфа, 2005. – 19 с. *Даль В. И.* Толковый словарь живого Великорусского языка: в 4 т. / В. И. Даль, А. М. Бабкин, В. П. Вомперский. – М. : Русский язык, 1989. – 940 с. *Кульпина В. Г.* Лингвистика цвета / В. Г. Кульпина. – М. : Моск. лицей, 2001. – 470 с. *Немецко-русский словарь* / [под ред. А. А. Лепинга и Н. П. Страховой]. – 4-е изд., стер. М.: Советская энциклопедия, 1965. – 987 с. *Новий тлумачний словник сучасної української мови*: у 3 т. / [уклад. В. Яременко, О. Сліпущко]. – 2-е вид., випр. – К.: АКОНІТ, 2007, – 928 с. *Ожегов С. И.* Словарь русского языка: 70000сл. / [под ред. Н. Ю. Шведовой]. – 22-е изд., стер. – М.: Русский язык, 1990. – 921 с. *Платонова Н. А.* Когнитивное обоснование цветообозначений в разносистемных языках : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец.10.02.04, 10.02.20 «Германские языки», «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Н. А. Платонова. – М., 2007. – 17 с. *Duden, Deutsches Universalwörterbuch.* – 6., überarbeitete u. erweiterte Auflage. – Mannheim: Dudenverlag, 2007. – 2016 S. *Wahrig G.* Deutsches Wörterbuch. – neu herausgegeben von Dr. Renate Wahrig – Burfeind. – München, 2002, – 1451 S.

ПРУС С.І.

(Запорізький національний університет)

ПРАВОСЛАВНІ ЕКЛЕЗИОНІМИ В ПОРІВНЯЛЬНОМУ АСПЕКТІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)

В статті розглядаються особливості структури та змістовні характеристики деяких розрядів православних еклезионімів (номінацій культових споруд) в українській, російській та англійській мовах.

Ключові слова: православні еклезионіми, семантика, структура.

Прус С.И. Православные экклезионимы в сравнительном аспекте (на материале украинского, русского и английского языков). В статье рассматриваются особенности структуры и содержательные характеристики некоторых разрядов православных экклезионимов (номінацій культових споруд) в украинском, русском и английском языках.

Ключевые слова: православные экклезионимы, семантика, структура.

Prus S.I. Orthodox Ecclesionyms in the comparative aspect. The article deals with structural and semantic characteristics of some Orthodox ecclesionyms (names of churches, monasteries, etc.) in Ukrainian, Russian and English languages.

Key words: Orthodox ecclesionyms, semantics, structure.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства стало можливим дослідження проблем, які в силу певних об'єктивних причин не могли розглядатися до часу набуття Україною державної незалежності. Це проблеми, пов'язані з поверненням українського народу до духовних цінностей, до цілощого джерела Матері Церкви. Філологічні розвідки на пострадянському просторі кінця ХХ та початку ХХІ століття позначені зростанням інтересу до різних аспектів даної проблематики, однак переважна більшість досліджень мають внутрішньомовний характер, тобто розробляються на матеріалі однієї, як правило, рідної мови (в російській – І.В. Бугаєва, Р.І Горюшина, А.Ю Мусорін; в українській – І.В., Бочарова, Ю.І Браїлко, Н.В Пуряєва., Н.В.Піддубна). В руслі порівняльного мовознавства та перекладознавства ці питання практично не розглядаються вітчизняною наукою, за винятком окремих робіт, які залучають релігійну лексику декількох мов (О.В. Дзера, Т.П Ключіна, В.В. Реммер). Все це ще в більшій мірі проявляється в сфері вивчення одиниць сакрального ономастикону, де практично немає робіт порівняльного характеру.

Таким чином, актуальність нашого дослідження зумовлена недостатньою вивченістю вітчизняною філологічною наукою питань релігійної лексики в цілому, та одиниць сакрального ономастикону зокрема, а також активізацією міжконфесійної комунікації у світі та необхідністю віднайдення адекватних лінгвістичних засобів передачі релігійних понять для успішного здійснення “діалогу культур”. Мета даної статті полягає в міжмовному зіставленні одиниць одного з найменш вивчених розрядів ономастичного простору, а саме українських (російських) православних еклезионімів (назви культових споруд) з їх англійськими відповідниками та встановленні еквівалентності відповідних термінів цих мов як основи для забезпечення такого діалогу.

Еклезионіми (від грец. еклесія, що означає “збори”, “місце для зборів”) - особливий тип онімів для номінації об'єктів культового призначення (в нашому випадку православних соборів, храмів, монастирів, тощо). Еклезионіми як онімні одиниці відзначаються певними характеристиками: специфічною семантикою та сферою вжитку; прозорою внутрішньою формою і зрозумілою мотивацією; багатокомпонентністю структури; варіативністю; наявністю у лексичному значенні їх одиниць етнокультурного компоненту, тощо.

Розглянемо деякі характерні риси еклезионімів, перш за все їх структурні особливості. Аналіз